Írta: Új Szó
2005. szeptember 30. péntek - Módosítás: 2005. szeptember 30. péntek

Argentin–német mozgásszínház és német monodráma szerb csomagolásban a nyitrai fesztiválon

Az argentin Constanza Macras több német színház és színházi csoportosulás koprodukciójában készült Hírnév Bombayben címû különös mozgásszínháza a dél-amerikai és indiai szórakoztatóipar gondolkodásmódját és formai perverzióit használta ki a világ pillanatnyi állapotának lábjegyzetelésére. Argentin–német mozgásszínház és német monodráma szerb csomagolásban a nyitrai fesztiválon

Az argentin Constanza Macras több német színház és színházi csoportosulás koprodukciójában készült Hírnév Bombayben címû különös mozgásszínháza a dél-amerikai és indiai szórakoztatóipar gondolkodásmódját és formai perverzióit használta ki a világ pillanatnyi állapotának lábjegyzetelésére. Az idegenség egyszerre jelent harsányságot és bizonytalan téblábolást ebben a koncepcióban. A kosztümök féktelen ízléstelensége, a kultúrák gátlástalan összemosása, a személyesség szemrebbenés nélküli kiárusítása, az egzotikus dalok és zenék kíméletlen musicalesítése egyaránt a tömegkultúra nyugtalanító felidézését szolgálja. Az elõadás vezérfonala a szégyentelenség, hiszen a reklámok, a showbiznisz, a szappanoperák, vagyis a termékként való mûködés világába mégis beszüremlik a személyes, a magánszféra intimitása. Az elõadás sajátossága az élettörmelékek hirtelen, kontextus nélküli felvillanásai és az alig artikulált, zavart színpadi jelenlét. Zsidó, arab, spanyol, skandináv, német elõadók és problémák kavarognak a színpadon. Mûmosolyok és valódi testek mondanak egymásnak ellent, és igázzák le egymást változó eredménnyel. Az elõadásnak minden hitelessége, meghökkentõ véleménye, dacos amorfsága ellenére pénzszaga van, s ezzel mintha maga is a szórakoztatóipar határán belülrõl renitenskedne.

A Belgrádi Dráma Színház a német Albert Ostermaier monodrámáját, az Üzletelést hozta el a fesztiválra Anja Suša rendezésében. A nézõ egy haldokló brókert hallgat közel másfél órán keresztül. A szereplõ saját szemében valóban hõs, hiszen sebezhetetlennek hitte magát mostanáig. Az élet harcmezõ, a tõzsdézés vallási szertartás. Röpködnek az üzleti élet szakszavai, minden a kereskedelem szabályai szerint mûködik, de már a szövegben is sok utalás van a természetre, arra a szabályozhatatlan világra, mely metaforikusan a bróker életét is kioltja. Egy gyerekkori emlék darazsa zümmögi szét a férfi monoton magabiztosságát. Ivan Tomic fegyelmezett, mégis dinamikus alakítása, az elfojtások és sótlan örömök keverékével kiszámíthatóan bár, de nagyon kultiváltan és követhetõen mutat meg egy léthelyzetet. A profik agyát valami mérhetetlen naivitással mutatják be a szerb alkotók. Térségünk színházai szokás szerint gyakran a legtechnicizáltabb világba is viszszacsempészik a poétikus hangulatot, de többnyire ez a késztetés önmaga paródiájává válik.

A társadalmi színház lehetõségeit a fõ program mellett egy négy elõadásból álló felolvasószínházi sorozat is feltérképezte (Jan Šimko dramaturgi levezényelésében). Szombaton a zsolnai Eduard Kudlác koncepciójában hangzott el az argentin-spanyol Rodrigo García provokatív szövege, a Vettem az Ikeában egy lapátot, hogy megássam a síromat. A rendezõ egy mindennel elégedetlen ember dühödt, összefüggéstelenül utálkozó monológjává gyúrta össze az eredetileg több személyre bontott szöveget. A gyûlölködés mint életmód, mint túlélési stratégia a szupermarketek, a turizmus, a kulturális paralizáltság, az elüzletiesedettség iszonyú világában. Démonian utálatos minden. Pablo Picasso, Marilyn Monroe, Gandhi, Maradona, Andy Warhol és még negyven személy került föl az indulat fõpapjának listájára, melyen az emberiség „legki...szottabb rohadékai” szerepelnek.

Vasárnap az észt Tiit Ojasoonak nem sikerült megbirkóznia a Jan Ritsema–Bojana Cvejic szerzõpáros Kõolajvezeték, kivitelezési terv címû szövegével. A szerzõk szombati elõadásukkal

bizonyították, hogy nekik sincs kulcsuk saját szövegeikhez. A Kaszpi-tengeren keresztül vezetendõ kõolajvezeték építésével fölvetõdõ problémák teljesen áttekinthetetlen asszociációkra késztették a szerzõket.

Hétfõn a német Marold Langer-Philippsen saját szövegét, az Új szegénységet állította (felolvasó)színpadra. A darab a „problémaérzékeny” stúdióbeszélgetéseket parodizálja, a szegénység témáját ködösítve. Különbözõ szférák szélhámosai beszélnek: a vállalkozó, aki a kertitörpe-kultúra szponzori rendszerének kiépítésén fáradozik, egy civil szervezet aktivistája, aki az Õsök program beindítását szorgalmazza, a munkanélkülibõl guruvá vedlett blöffmester és a használhatatlan tanácsokat adó tanácsadó cégek szakembere.

Kedden a lengyel Agnieszka Olsten mutatta be a német Rimini Protokoll színházi csoport Sabenálás címû dokumentumdrámáját. A belga Sabena Airlines cég csõdjének története a volt alkalmazottakkal készített interjúkból bontakozik ki. Az eredeti elõadást hét volt alkalmazott játszotta. Egyfajta új naturalizmus bontakozik ki a szövegekbõl, mely szerint a valóság nyers, és színpadon is meg tud annak maradni. A fesztiválon viszont ennek eddig csak a cáfolatát lehetett látni, kivéve azokat az alkotókat, akik artisztikusan voltak brutálisak, színházi eszközökkel formálták a talált témát.

FORGÁCS MIKLÓS